ਕੇਸਰ ਬਾਈ

ਬਨਾਮ

ਗੇਂਦਾ ਲਾਲ & ਅਨੁ.

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7129)

ਅਕਤੂਬਰ 14, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੁਕੱਦਮਾ – ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ – ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ – ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਲੇਂਟੀਫ-ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਲੇਂਟੀਫ-ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ।

ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਫੈਸਲਾ: ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੂਲ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਿਆ – ਇਸ ਲਈ, ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਵਲੋਂ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ – ਜਿਹੜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਦੋਵੇਂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ ਅਤੇ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ – ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ/ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਪਲੇਂਟੀਫਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਦੋਵੇਂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31.08.1967 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ (ਐਕਸ.ਪੀ.1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਲਕੀ/ਮਾਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ/ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5]

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7129 ਦਾ 2022.

02.03.2022 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ 1999 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਮਿਸਟਰ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ 1999 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

2.1 ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 – ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ। ਅਸਲ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦਾਰਿਯਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 31.08.1967 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ/ਮਾਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2.2 ਅਸਲ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੂੰ 31.08.1967 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਐਕਸ.ਪੀ.1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ

ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਪਰ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤਾ:

"ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ 'ਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ?"

2.3 ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈ 31.08.1967 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਹੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਜਿਸ 'ਚ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ/ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 31.08.1967 ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਐਕਸ.ਪੀ.1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੇਠਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਾਈਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਦੋਵੇਂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਅਤੇ, ਮੁਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

3.1 ਇਹ ਜੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੇ 31.08.1967 (ਐਕਸ.ਪੀ.1) 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ/ਐਲਾਨ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੂਲ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

3.2 ਇਹ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

4. ਮਿਸ ਸਵਪਨਰਨਾ ਚੱਤੁਰਵੇਦੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਏ.ਜੀ. ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 – ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਕੋਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਲੇਖ/ਮਾਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਮਿਤੀ 31.08.1967 (ਐਕਸ. ਪੀ.1)। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ. ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੇਲ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 31.08.1967 (ਐਕਸ. ਪੀ. 1.) ਇਸ ਲਈ, ਤਰਫੋਂ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਦੋਵੇਂ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਲੇਖ/ਮਾਲਕੀਅਤ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 31.08.1967 (ਐਕਸ. ਪੀ. 1) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ/ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪੱਖ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ 1999 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate